

Cansats de nosaltres mateixos

Eugenio Trias i Rafael Argullol volen provocar, des de les pàgines d'*El cansancio de Occidente* la reflexió i la discussió en una societat que està adormida.

Quan va presentar el llibre amb Rafael Argullol, va dir que pretenien provocar, desvetllar, incitar a la reflexió. ¿Algú ha respost a la provocació, algun polític?

—El que notem és que cada dia surt alguna cosa a la premsa...

—La premsa és molt fàcil de provocar. Però un article com el de Ruiz Simón ha estat força dur amb el seu llibre, ¿no?

—No l'he llegit, aquest article. Però tinc la impressió que no deixarà indiferent determinats sectors més o menys sensibles de la política. En aquest sentit, jo sóc pessimista. Penso ara mateix en un article d'Enzensberger que va sortir publicat a *El País*, on feia una descripció de la pobresa absoluta del que és el perfil del polític actual. La majoria dels polítics han perdut tota la sensibilitat, han perdut el contacte amb la realitat. Els polítics occidentals i particularment els europeus demostren des de la caiguda del Mur i la Guerra del Golf una manca absoluta de recursos.

Jo, ara mateix sóc molt escèptic sobre la unitat europea i Maastricht. He acabat sent escèptic perquè m'estan demostrant que les oportunitats bones de forjar una certa unitat d'Europa s'han deixat perdre. La primera va ser la caiguda del Mur. Després d'això, l'únic que ha passat és que l'Alemanya de l'Oest ha comprat la de l'Est. Les reaccions, a tots els nivells, sempre són d'un particularisme i d'un xovinisme totals. Durant la guerra del Golf, aquí no es va prendre cap actitud comuna i diferenciada de la que defensa-

va Bush. En la guerra de Iugoslàvia, si fa no fa igual. Imaginar una Europa Unida en aquest moment ens resulta poc creïble i ens cansa.

—Quan als diaris llegim que a Alemanya uns neonazis han assassinat tres immigrants turques, ¿és senyal, evidència, d'aquesta crisi a tots nivells?

—Per a definir això jo diria una frase en castellà que diu "de aquellos polvos vinieron estos lodos", ¿no? És una mica sempre el mateix. Europa sempre fa el mateix, practicar la política de l'estruç. Quan les coses comencen a anar malament, i com que sovint som un club mal avingut, cadascú tira per la seva banda... Tot això fa que els problemes de fons no s'afrontin. Per mi, els fets són la radicalització d'aquest humus, igual com, de l'embrió del partit nazi, en va sortir el III Reich. No sé si els fets actuals poden dur a una situació semblant, però els precedents existeixen i, en aquest sentit, tot el que sigui aixecar una veu d'alarma, és necessari. I els polítics han de ser els primers. És vergonyós que en la darrera manifestació antiracista de Barcelona no hi fossin tots. No hi havia polítics que jo respecto com Pasqual Maragall. Aquí es veu clara la manca de sensibilitat. Era molt més important Maragall en aquesta manifestació, i no diguem Jordi Pujol, que a qualsevol altre lloc. I aquesta manifestació probablement era més important que la cita olímpica, ¿no?

—L'actuació dels polítics d'aquí, pel que vostè diu, seria una mena de reflex de la conducta d'altres polítics de la resta d'Europa.

En aquest sentit, som molt

“El nacionalisme que ara perviu va ser un invent del Romanticisme i es va fixar

europeus, ¿veritat?

—Sí... (riu). Els polítics d'aquí no són gaire diferents dels seus col·legues europeus. Em fa l'efecte que Europa no està en el seu moment més brillant, la qual cosa no vol pas dir que no hi hagi altres indrets que visquin moments més brillants...

—¿Quins indrets?

—No ho sé. Em fa tot l'efecte que una de les raons d'aquesta manca de reflexos a tots nivells té a veure amb una situació mundial límit, palpable en el conjunt de països que anomenem Tercer Món, en el terreny econòmic i social. Això hauria d'estar en el primer pla de la reflexió.

—¿Quina solució o solu-

cions es podrien posar en marxa?. Al llibre utilitzen paraules com "solidaritat". ¿Ens tornarem una altra vegada hippies?

—No, (riu). Això seria impossible, perquè jo no crec en la repetició de les situacions. Penso més aviat que cal una actitud més afirmativa i opti-

anys han estat una veritable orgia de l'individualisme articularat com a ideologia fonamental. Estem a l'espera de si això dura. Actualment, un pot pensar que hi ha més esperances que vénen de l'altra banda de l'Atlàntic que no pas d'Europa mateix... No ho sé.

—¿Parla de Bill Clinton?

cepció anglo-saxona de l'individu. Jo crec que hi ha una altra manera de concebre la realitat humana a partir del concepte de persona, que és un concepte més antic. El concepte de persona és més ric, perquè inclou la relació solidària amb el món, els altres grups... La idea de relació és fonamental.

—Vostè defensa el retorn a la idea clàssica de ciutat, a la polis, que es contraposa a la idea de metròpolis, la ciutat deshumanitzada. D'alguna manera, ¿es carrega des de la filosofia la Vila Olímpica, el disseny, la nova arquitectura?

—No necessàriament. Barcelona és un intent de ciutat a una escala més humana. No la posaria mai com a exemple de gran metròpolis. No és monstruosa.

—¿Hi ha hagut frivolitat, però?

—Jo distingiria entre un tipus de frivolitat recolzada en la intel·ligència i la intenció, i la frivolitat que no hi està. Irresponsabilitat, manca de reflexió. Moltes vegades, la ideologia del disseny ha estat una mena de cosmètica conjuntural que no ha fet el que qualsevol intervenció artística ha de fer, que és descobrir, revelar alguna cosa d'allò sobre el qual intervé.

—Algun cop vostè ha definit el seu propi catalanisme dient que durant la dictadura s'havia hagut de fer país però que en temps de democràcia el que calia era fer ciutat. ¿Barcelona és el seu país?

—Jo recordo que vaig dir això, però no pensava pas en Barcelona concretament. Ho emmarcava dins un procés de discussió amb un cert nacionalisme que jo creia que no atenia els greus problemes dels ciutadans. Era una manera d'entrar en polèmica amb aquest tipus de nacionalisme que encara existeix.

—¿Parla del nacionalisme de Convergència?

—Vaig escriure un article duríssim a *El País* ara fa uns

anys que es deia *La España de las ciudades*, molt abans de la gesta olímpica.

—¿Vol dir que els Jocs Olímpics han canviat alguna cosa?

—Em penso que el meu llibre *La Catalunya ciutat* va ser un dels primers intents de sensibilització aquí, quan encara no es parlava en aquests termes, en els termes d'una Catalunya vertebrada a partir d'una realitat ciutadana que era més important que una realitat que podríem anomenar comarcal. I també parlava en el sentit de contradir la veu que parlava de la decadència de Barcelona. El meu amic Félix de Azúa va fer un article sobre això parlant del *Titànic*. Tot plegat eren intents de fer veure qui dominava realment i de manera tirànica aquest nacionalisme casolà que ara continua dominant l'horitzó. Però almenys hi ha altres veus...

—¿L'entrada en joc d'ERC seria una nova veu i una nova manera d'enfocar el nacionalisme?

—Penso que és bo en el sentit que clarifica com és realment el partit que governa Catalunya. CiU practica el nacionalisme caciquil, i ara van sorgint proves que aquest caciquisme s'ha practicat. ERC s'ha desmarcat de l'eterna propensió de CiU de practicar el victimisme, un victimisme que encara ha estat més visible en tots els casos de corrupció. El desmarcament d'ERC em sembla molt sa. De totes maneres, i pel que fa a l'orientació d'ERC, que m'expliquin la fórmula màgica per la qual s'arriba a la independència per la via pacífica. Que m'ho expliquin i que ho expliquin a tot-hom, perquè sinó és una manera de mentir a la gent i d'alimentar unes il·lusions que, per altra banda, no sé quines il·lusions són perquè convertir Catalunya en una Eslovènia no em sembla gaire divertit.

—Fa uns deu anys va dir que volia una Catalunya capdavantera de les autonomies.

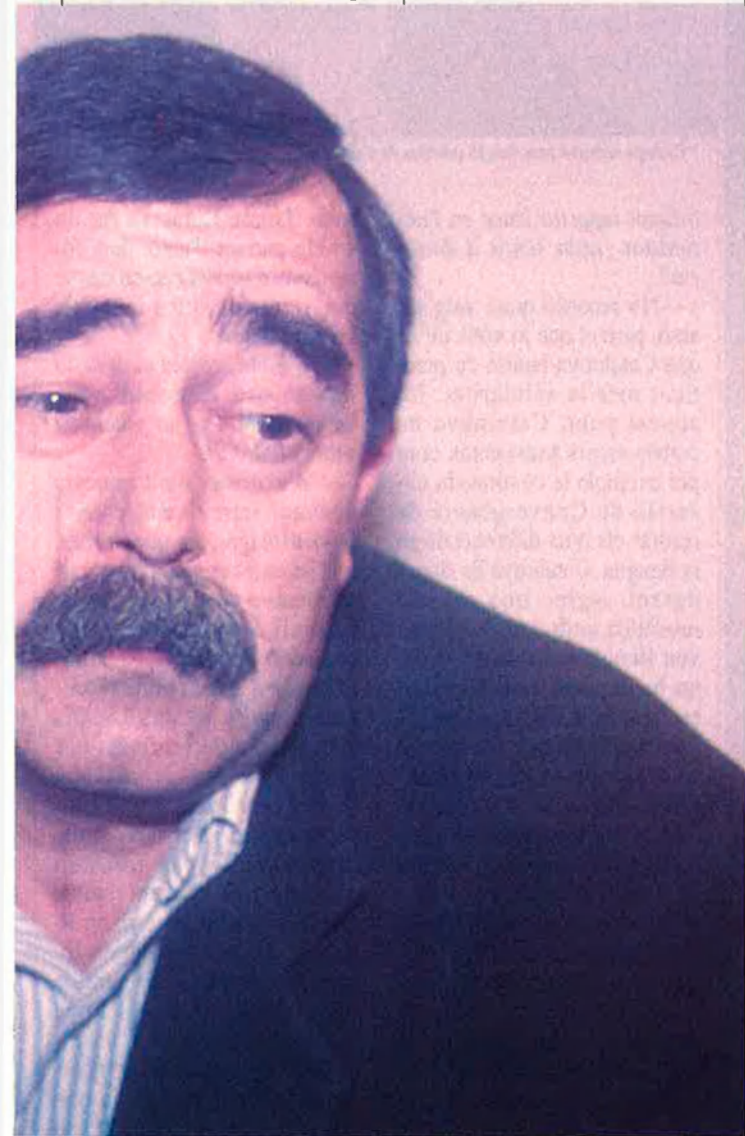
la llengua com a element principal d'una certa idea de nació." C. PUÉRTOLAS

mista per a determinar les deficiències de les situacions. No s'hi val, a donar la impressió que tot va bé quan no és així.

—En el llibre, tot i que parlen d'accions des del punt de vista filosòfic, diuen clarament que el que s'ha de fer és destruir l'individu i dinamitar les metròpolis...

—Aquests darrers 10 o 15

—D'alguna cosa més gran que Clinton, però la veritat és que la societat americana al final s'ha adonat del que ha estat l'era Reagan per al seu país. Aquests darrers dotze anys han estat marcats per una ideologia dominant que se centra en el concepte individualista i en el darwinisme social. En el fons de la qüestió hi ha la con-

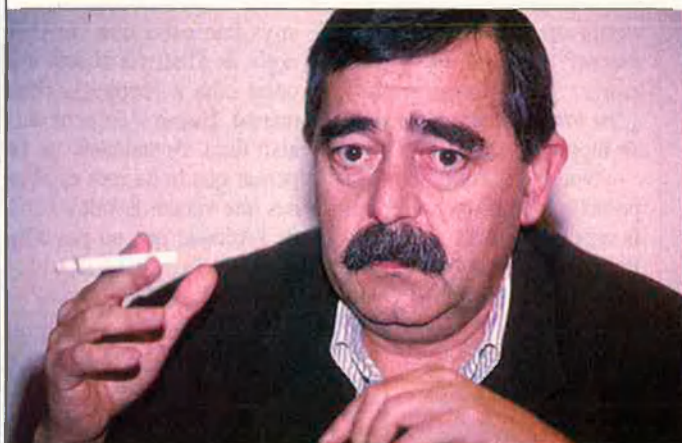

CAVAS HILL

1er PREMIO NACIONAL FEYE A LA NUEVA IMAGEN DE VINOS CAVAS HILL
MOJA - ALT PENEDÈS Tel. (93) 890 05 88 Fax 817 02 46

"Europa sempre practica la política de l'estrucç."

CARME PUÉRTOLAS

Situant aquesta frase en l'actualitat ¿quin sentit li donaria?

—No recordo quan vaig dir això, però el que jo volia dir és que Catalunya hauria de practicar més la solidaritat. En aquest punt, Catalunya ha comès errors gravíssims com per exemple la continuada obsessió de Convergència de centrar els trets diferencials en la llengua. Catalunya ha tingut durant segles una relació modèlica amb Aragó i parlaven llengües diferents. Això ho ha explicat molt bé Elliot en *La revolta dels catalans*. El nacionalisme que ara perviu va ser un invent del Romanticisme i es va fixar la llengua com a element principal d'una certa idea de nació. El resultat de tot això són els greus problemes actuals amb València, per exemple, o amb les Illes, que no en volen saber res, d'aquest nacionalisme català hegemònic. Això prové de la miopia del nacionalisme que s'ha instaurat a Catalunya després de la guerra civil i durant el franquisme, un nacionalisme molt diferent d'altres expressions del passat. Així, és ben clar que Convergència no és la Lliga. La Lliga era un partit molt més obert, europeu. Tot això, potser ho hauria arribat a plasmar un Miquel Roca, si hagués tingut el suport que mereixia. La ideologia convergent de Pujol i del seu entorn és una altra cosa, és molt marcada per un comarcalisme de

base. Jaume Lorés va fer un article parlant d'això, dels fonaments d'aquest nacionalisme que remetien a les idees de Torres i Bages.

—*Al llibre, parlen molt de la societat civil. És un terme que ha sortit molt en la polèmica sobre el MACB.*

—M'avorreix molt aquesta discussió entre els empresaris i Oriol Bohigas. És que, a més, no l'he entesa gaire ni tinc gaire interès a entendre-la. Societat civil és un concepte que procedeix de la filosofia política des de Locke i altres. Defineix aquests sectors socials que no són determinats per l'estat. Finalment representen l'esfera econòmica. És un concepte neutre i per tant, si els empresaris es volen autoanomenar societat civil em sembla que ho fan amb força rigor. Jo he reflexionat sobre aquests temes sobretot des d'un punt de vista històric, parlant del que havia estat la relació Catalunya-Espanya abans de la guerra civil. Catalunya tenia una societat burgesa-civil feble, no va protagonitzar cap revolució. Aquesta burgesia estava en conflicte constant amb l'estat, Espanya, un estat pre-modern. Però aquest esquema no serveix després de la guerra civil i sobretot dels anys 60. El darrer gran canvi a Espanya van ser els anys 60, no pas la transició. L'arribada a la democràcia va ser una mena de confirmació d'aquest canvi.

Xènia Bussé